

Loppuraportti
Helppokäyttöinen yhteisöpalvelu -hanke

Marianna Ohtonen
Niina Sillapää
Sami Älli
Timo Övermark

Papunet-verkkopalveluyksikkö
Kehitysvammaliitto ry
Viljatie 4 A, 00700 Helsinki
www.papunet.net
22.2.2010

SISÄLLYSLUETTELO

1. Taustaa	2
2. Hankkeen kuvaus	2
3. Resurssit	2
4. Yhteistyökumppanit ja hankkeen toteuttaminen	2
5. Hankkeen tulokset	4
6. Hankkeen jatkosuunnitelmat	5

1. Taustaa

Sosiaalisen median palvelut ovat nousseet tärkeiksi yhteisöllisen toiminnan välineiksi. Erityisesti yhteisöpohjaiset sosiaaliset verkkoympäristöt, kuten Facebook ja IRC-galleria kasvattavat suosiotaan, ja kehitys tulee varmasti jatkumaan samanlaisena.

Osalle kehitys- ja puhevammaisista internetin käyttäjistä nykyiset sosiaalisen median palvelut ovat liian vaikeita käyttää. Heitä ajatellen Kehitysvammaliiton verkkopalveluyksikkö Papunet käynnisti keväällä 2009 hankkeen, jossa kehitettiin helppokäyttöinen yhteisöpalvelu. Hanketta rahoitti liikenne- ja viestintäministeriö.

Helppokäyttöisessä yhteisöpalvelussa käyttäjä luo itsestään profiilin, johon voi halutessaan liittää mm. blogi-tekstejä ja kuvia. Yhteisöpalvelun kautta on myös helppo chattailla ja pitää yhteyttä.

2. Hankkeen kuvaus

Helppokäyttöinen yhteisöpalvelu -hankkeen tarkoituksena oli luoda kohderyhmille mahdollisuus ja valmiudet yhteisöllisen verkkoympäristön käyttöön. Hankkeessa myös kerättiin tietoa kohderyhmien tavoista käyttää palvelua. Lisäksi hankkeen tehtävänä oli tutkia mahdollisuuksia toteuttaa helppokäyttöinen yhteisöpohjainen moderointijärjestelmä.

3. Resurssit

Liikenne- ja viestintäministeriö myönsi Kehitysvammaliitolle valtionavustusta 5 000 € käytettäväksi vuonna 2009 *Esteettömän helppokäyttöisen yhteisöllisen verkkopalvelun* tuottamiseen.

Helppokäyttöinen yhteisöpalvelu -hanke toteutettiin sen laajuuteen ja tuloksiin nähden niukalla budjetilla. Hankkeen omarahoitusosuus koostui henkilöstö-, hallinnointi-, matka- ja markkinointikuluista.

Alun perin hankkeessa oli tarkoitus tutkia laajemmin yhteisöpalvelun moderointijärjestelmän toteuttamista, mutta se jätettiin hankkeen tarkennetusta suunnitelmasta pois, koska sille ei saatu rahoitusta. Moderointijärjestelmän kehittäminen on mahdollista toteuttaa myöhemmin.

Projektia hallinnoi ja koordinoi Kehitysvammaliitto. Hanke toteutettiin Papunet-verkkopalveluyksikössä ja Vernerin verkkopalvelussa. Projektiryhmässä olivat IT-suunnittelijat Sami Älli ja Timo Övermark ja suunnittelijana Niina Sillanpää. Hallinnosta ja taloudesta vastasi Papunet-verkkopalveluyksikön johtaja Marianna Ohtonen.

4. Yhteistyökumppanit ja hankkeen toteuttaminen

Yhteiskumppaneita projektissa olivat Oma-Polku ry:n MediaPajan kymmenen erityistä tukea tarvitsevaa kehitysvammaista nuorta yhdessä ohjaajiensa kanssa. Nuoret opiskelevat media-alaa, ja he ovat aikaisemmin tehneet muun muassa animaatioita ja videoita.

Kehitysvammaliiton suunnittelijat ja MediaPajan opiskelijat kokoontuivat projektin aikana yhteensä seitsemän kertaa. Opiskelijat suunnittelivat palvelun ulkoasun, toimintoja ja siellä toimivia alisovellutuksia, kuten kuvat-osion. He osallistuivat myös selkokielisten ohjeiden laatimiseen.

Suunnittelukokousten lisäksi järjestettiin chatti-tapaamisia yhdessä palvelun testaaajien, Bovallius-ammattiopiston Kuhankosken yksikön opiskelijoiden ja Kehitysvammaisten Tukiliiton Selko-e-projektin kurssilaisten kanssa. Tarkemmat tiedot projektin tapahtumista ovat taulukossa 1.

Kuukausi	Tapahtumat
04-05/2009	24.4. projektin aloituskokous (Helsinki) Yhteistyökumppaneiden kartoitus Yhteisöpalvelusovelluksen valinta ja asennus (Elgg, http://www.elgg.org/) Hankkeen määrittelyn tarkennus Yhteistyökumppaneiden ja yhteys henkilöiden valinta
06-08/2009	Sovelluksen rakentaminen 2.6. suunnittelukokous, MediaPaja (Tampere) 11.6. Kehitysvammaliiton suunnittelijoiden kokous (Helsinki) 12.8. hankkeen esittely Selko-e-projektin verkkotoimittajakurssilaisille (Tampere) 18.8. suunnittelukokous, MediaPaja/ryhmä (Tampere) 26.8. suunnittelijoiden chat-tapaaminen
09-10/2009	Sovelluksen rakentaminen 8.9. suunnittelukokous Mediapaja (Tampere) 10.9. hankkeen esittely Bovallius-ammattiopisto (Laukaa) 14.9. Kehitysvammaliiton suunnittelijoiden kokous (Helsinki) 15.9. suunnittelijoiden ja testaaajien chat-tapaaminen (MediaPaja, Bovallius-ammattiopisto) 24.9. Kehitysvammaliiton suunnittelijoiden kokous (Helsinki) 29.9. suunnittelukokous, MediaPaja/ryhmä (Tampere) 7.10. suunnittelijoiden ja testaaajien chat-tapaaminen, (MediaPaja, Selko-e, Bovallius-ammattiopisto) 15.10. Kehitysvammaliiton suunnittelijoiden kokous (Helsinki) 20.10. suunnittelukokous, MediaPaja/ryhmä (Tampere) 28.10 suunnittelijoiden ja testaaajien chat-tapaaminen
11-12/2009	Sovelluksen rakentaminen Käyttäjätiedon keruu ja analysointi 25.11. suunnittelukokous, MediaPaja/ryhmä (Tampere) 2.12. Kehitysvammaliiton suunnittelijoiden kokous (Helsinki) 18.12. Kehitysvammaliiton suunnittelijoiden kokous (Helsinki)
01-03/2010	12.1. suunnittelukokous, MediaPaja/ryhmä (Tampere) 18.1. Kehitysvammaliiton suunnittelijoiden kokous (Helsinki) Esitysehdotus ("Easy-To-Use Social Network Service") ICCHP2010 ("International Conference on Computers Helping People with Special Needs") konferenssiin, http://icchp.org 4.2. Helppokäyttöinen yhteisöpalvelu –esitys (Tikoteekin Sillalla seminaari, Espoo) Raportointi liikenne- ja viestintäministeriölle

Taulukko 1. Projektin tapahtumien kuvaus kuukausittain

5. Hankkeen tulokset

Hankkeessa tuotettiin esteetön yhteisöllinen verkkopalvelu, jonka käyttöliittymä ja ohjeistus on toteutettu selkokielellä (kuva 1.) Käyttöliittymä suunniteltiin yhdessä loppukäyttäjien kanssa noudattaen käyttäjälähtöisen suunnittelun periaatteita.

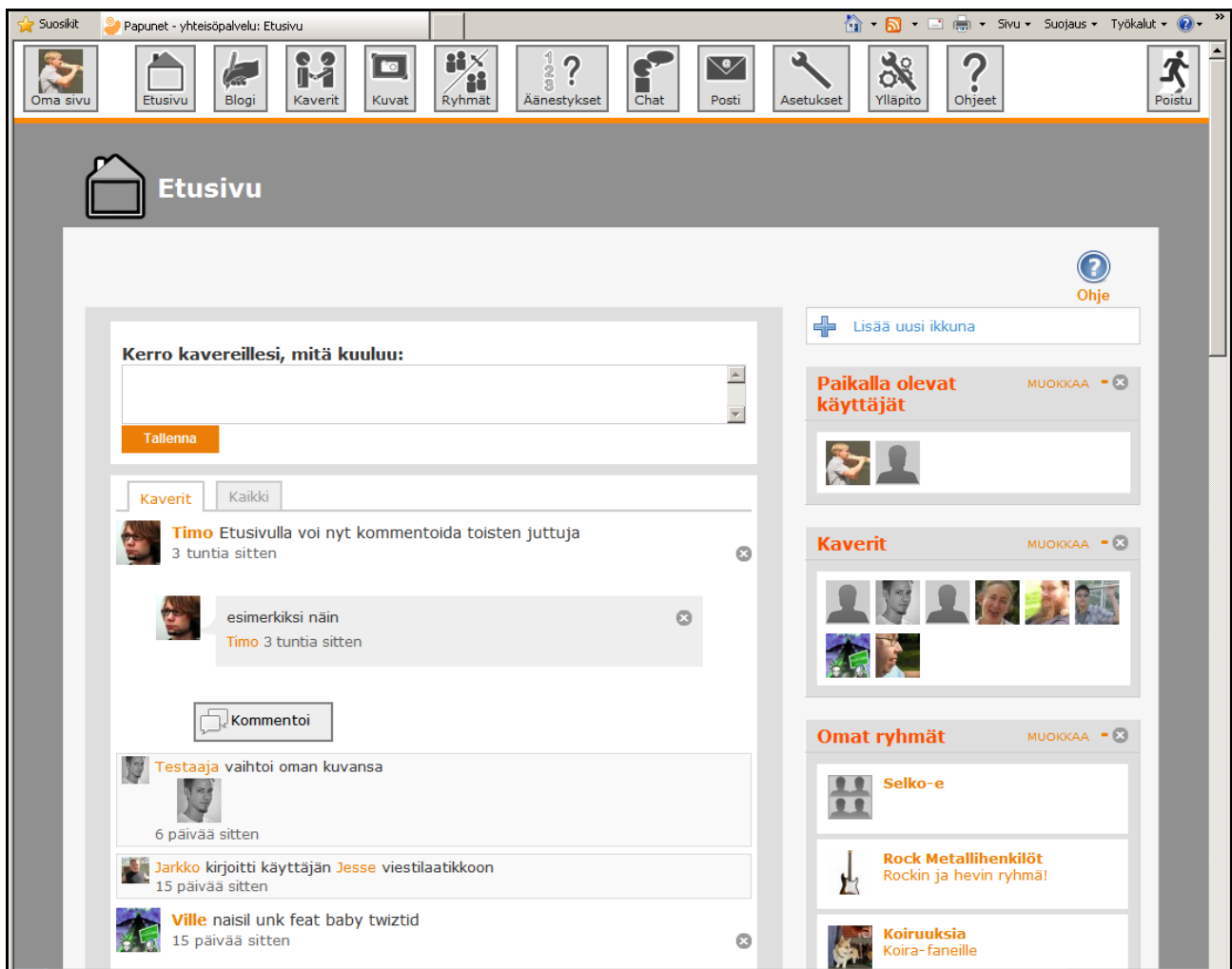
Yhteisöpalvelulla oli tammikuussa 2010 yhteensä 64 testaajaa. Näistä kymmenen kuului MediaPajan suunnittelijaryhmään.

Palvelussa ei tällä hetkellä ole yhteisöpohjaista moderointijärjestelmää, koska sen kehittäminen ei ollut mahdollista hankkeessa käytössä olleilla resursseilla. Moderointijärjestelmän toiminnasta on kuitenkin olemassa alustava teoreettinen malli, jonka kokeileminen on mahdollista nykyisessä sovelluksessa. Laajemman itsesäätelyn mahdollistavan moderointijärjestelmän käyttöönotto auttaisi palvelun käyttäjiä hallitsemaan ja oppimaan laajemminkin internetin toimintaperiaatteita ja käytäntöjä.

Yhteisöpalvelun suunnittelu- ja testausvaiheiden aikana kävi selväksi, että toimivan yhteisöpalvelun tärkein piirre on sen yksinkertaisuus ja selkeys. Tämä vaatii käyttöliittymän suunnittelijoilta pitkäaikaista ja huolellista suunnittelutyötä sekä käyttäjälähtöisen suunnittelun periaatteiden tarkkaa noudattamista. Yhteistyö käyttäjien kanssa on olennainen osa erityisryhmille toteutettavan verkkopalvelun kehitystyötä. Kevään 2010 kuluessa palvelun käyttöä laajennetaan mahdollisuuksien mukaan. Tällöin sen toimivuutta yhteisöllisen toiminnan välineenä voidaan tarkastella oikeassa käyttötilanteessa.

Toinen keskeinen havainto liittyy vuorovaikutukseen ja kommunikointiin. Osalle käyttäjistä ongelmia tuottivat kirjoittaminen ja lukeminen sekä luetun ymmärtäminen. Näitä ongelmia hankkeessa pyrittiin helpottamaan esimerkiksi blogissa, jossa oli mahdollisuus valita valmiita tervehdyksiä tai sanontoja. Chatissa osa kommunikoi symboleilla. Symbolien käyttöä pyritään lisäämään palvelua kehitettäessä.

Tärkeä käyttöä helpottava tekijä on myös puhesyntetisaattorin käyttö. Puhesyntetisaattori voi lukea esimerkiksi ohjetekstin. Syntetisaattorilla olisi käyttöä myös esimerkiksi käyttäjien tuottamissa teksteissä, viesteissä ja chat-kommenteissa. Käyttäjien kommenttien lukeminen syntetisaattorilla reaaliaikaisesti chat-sovelluksessa on teknisesti mahdollista, ja tämän toteuttamista suunnitellaan palvelun seuraavissa versioissa.

Kuva 1. Yhteisöpalvelun etusivu, www.papunet.net/yhteiso/

6. Hankkeen jatkosuunnitelmat

Hankkeelle on haettu jatkorahoitusta liikenne- ja viestintäministeriöltä vuodelle 2010. Jatkorahoitus mahdollistaisi moderointimallin laajemman kehittämisen, symbolien käytön lisäämisen sekä puhesynteesijärjestelmän ulottamisen käyttäjien tuottamaan sisältöön. Mikäli lisärahoitusta ei ole käytettävissä, kehittämistyötä ei voida tehdä.

Yhteisöpalvelun ylläpitoa tullaan kuitenkin jatkamaan toistaiseksi suppeampana. Kevään 2010 aikana palvelun käyttöä on tarkoitus laajentaa niin, että sen toimivuutta voidaan tarkastella oikeassa käyttötilanteessa.